

HANDLEIDING

Resultaten interpreteren

Diatekst NE voortgezet onderwijs

Schooljaar 2016-2017

Nederland

Versie 3: januari 2017

Vooraf

Dit is de handleiding bij de tekstbegriptoets Diatekst NE voor het voortgezet onderwijs.

Diatekst NE maakt deel uit van het digitale toetsvolgsysteem Diatoetsen.

Algemene informatie over het invoeren en beheren van leerlinggegevens en het gebruik van de docentmodule vindt u in een andere handleiding: de handleiding Voorbereiding en Beheer. Aparte handleidingen zijn er ook voor de andere Diatoetsen, voor de Vlaamse gebruikers van de toetsen en voor de Diatoetsen voor het primair onderwijs. Alle handleidingen zijn beschikbaar in de docentmodule van Diatoetsen.

Inhoud

Vooraf	2
1 Achtergrondinformatie	5
1.1 Het leesproces	5
1.2 De toetsuitslag	6
2 Toetsversies en toetsmomenten.....	7
2.1 Toetsversies.....	7
De teksten.....	7
Dyslectische leerlingen.....	7
Leerlingen met beperkingen of concentratieproblemen	8
2.2 Diatekst als volgsysteem.....	8
De B-versie afnemen in leerjaar 1	8
Een nulmeting voor nieuwe leerlingen in leerjaar 2, 3 of 4.....	8
Afwijken van de vastgestelde toetsmomenten	9
De tekstpakketten.....	9
3 Afname.....	10
3.1 Instructie	10
3.2 Verloop van de toetsafname.....	11
Vragen overslaan	12
Antwoorden wijzigen	12
Tekst groter maken	12
3.3 Na de toets.....	13
4 Resultaten bekijken in de docentmodule	14
4.1 Controleer of leerlingen klaar zijn	14
4.2 Resultaten op scherm	14
Resultaten op schoolniveau	15
Cohorten volgen.....	17
Resultaten op klasniveau	18
Resultaten op leerlingniveau	20
4.3 Resultaten in rapportages	20
Pdf-rapportage	21
5 Resultaten interpreteren.....	22
5.1 Wat betekenen de gehanteerde begrippen?.....	22
Begrijpend leesniveau (BLN).....	22
Letterscores en I-V	22

Micro-, meso- en macroscore en lezerstypen	23
5.2 Hoe analyseer ik de resultaten?	24
BLN, streefscores en referentieniveaus	24
Letterscores	25
Lezerstype	26
Toetsresultaten met elkaar vergelijken	26
Toetsresultaten van afwijkende toetsversies interpreteren	26
Relatie met het verdere onderwijs en leerproces	26
5.3 Een casus	27
6 Normtabellen Diatekst	30
7 Ondersteuning	39
Literatuur	40
Bijlage 1: De streefscores en de referentieniveaus	41
Bijlage 2: Diaplus	42

1 Achtergrondinformatie

Diatekst is een diagnostische toets voor begripend lezen. De toets wordt digitaal afgenomen en meet het begrip van teksten aan de hand van meerkeuzevragen. In één afname krijgen de leerlingen 5 of 6 teksten, met bij elke tekst ongeveer tien tot twaalf meerkeuzevragen. De teksten zijn van verschillende niveaus en komen uit schoolboeken van diverse vakken en uit informatieve media zoals tijdschriften, voorlichtingsmaterialen en informatieve websites. Het gaat in alle gevallen om teksten en tekstfragmenten die zoveel mogelijk intact zijn gelaten en begrijpelijk zijn zonder beeld.

1.1 Het leesproces

Begripend lezen is een complexe vaardigheid, waarbij sprake is van een voortdurende interactie tussen hogere en lagere verwerkingsprocessen. Deze verwerkingsprocessen zijn uitgebreid in diverse publicaties over het leesproces naar voren gebracht (o.a. Van Dijk & Kintsch 1983; Kintsch 1998; Hacquebord 1989; Van den Broek, 2009). In het begripend-lezenconstruct van Diatekst wordt onderscheid gemaakt tussen drie verschillende niveaus van informatieverwerking tijdens het begripend lezen: het *micro*-, *meso*- en *macroniveau*.

Dit onderscheid kent zijn oorsprong in de theorie van Kintsch en Van Dijk (1983, 2005), zie ook Hacquebord (1989). Volgens deze theorie bestaat een tekst uit onderling verbonden proposities op verschillende tekstuele niveaus, die de informatiestructuur van een tekst vormen. Door een propositionele analyse van een tekst is het mogelijk bloot te leggen hoe deze is geconstrueerd door een auteur. De lezer moet om de tekst te kunnen begrijpen de tekst cognitief *reconstrueren*. Dit betreft zowel het begrip van elementaire proposities op het microniveau van een tekst (begrip van woorden en enkelvoudige zinnen) als verbanden die een auteur heeft aangebracht tussen die proposities door onder andere verbindingswoorden en structuuraanduiders (het mesoniveau). Op de hogere verwerkingsniveaus (het macroniveau) vindt de integratie van informatie plaats op basis van enerzijds de tekstuele informatie (de 'text base') en anderzijds de kennis van een lezer betreffende de tekstinhoud (topologische kennis), waarbij de constructie van het zogenaamd 'situation model' van een tekst plaatsvindt. Om een tekst te kunnen begrijpen, is dus begrip nodig op de verschillende tekstniveaus en moet de lezer zijn eigen kennis van de wereld inbrengen.

De vragen bij Diatekst worden gesteld op deze drie niveaus: micro, meso en macro.

Microvragen zijn vragen naar het letterlijke begrip van woorden en zinnen in de tekst.

Bijvoorbeeld: *Wat betekent X in regel 3?*

Mesovragen zijn vragen naar verbanden binnen de alinea

Bijvoorbeeld: *waarnaar verwijst Y in regel 4?*

Met macrovragen wordt het begrip van de strekking van de tekst getoetst.

Bijvoorbeeld: *Wat wil de auteur met deze tekst duidelijk maken?*

In het Referentiekader Taal, domein zakelijke teksten (Meijerink 2009) worden ook verschillende aspecten van tekstbegrip beschreven: begrijpen, interpreteren, evalueren en samenvatten (Meijerink 2009). Deze taakaspecten komen terug in de vraagtypen van Diatekst. De micro- en mesovragen betreffen vooral het begrijpen. Op het macroniveau wordt ook gevraagd naar interpretatie en evaluatie van teksten. In afbeelding 1 is te zien hoe de taakaspecten uit het referentiekader gerelateerd zijn aan de bij Diatekst gehanteerde termen.

Afbeelding 1: de taakaspecten uit het referentiekader gerelateerd aan de bij Diatekst gehanteerde termen.

1.2 De toetsuitslag

De toetsuitslag van Diatekst bestaat uit een begrijpend leesniveau (vaardigheidsscore), deelscores op micro-, meso- en macroniveau, een letterscore waarmee leerlingen vergeleken worden met leerlingen van hetzelfde niveau¹, en bij zwakke lezers een lezerstype. Daarnaast wordt het begrijpend leesniveau (BLN) gekoppeld aan de referentieniveaus. In hoofdstuk 5 en in de brochure 'Diataal en de referentieniveaus' vindt u hierover meer informatie. Doordat Diatekst gedeeltelijk adaptief² is, wordt het niveau van de toets indien nodig na twee teksten aangepast aan het niveau van de leerling. Op deze manier wordt de leerling altijd op zijn eigen niveau getoetst en is de meting betrouwbaarder. Na de toetsafname krijgt iedere leerling de mogelijkheid om door het invullen van zijn e-mailadres een digitaal tijdschrift te ontvangen met teksten die aansluiten bij het behaalde niveau. Diatekst is beschikbaar voor de leerjaren 1 tot en met 4 in het voortgezet onderwijs.

¹ De letterscore wordt ook wel A-E-normering genoemd. Dit is een normering in percentielgroepen. U kunt ervoor kiezen om in plaats van de normering in A t/m E, de normering in I-V te gebruiken. In deze handleiding wordt uitgegaan van een A-E-normering (letterscore). Meer informatie over de I-V-normering wordt gegeven in paragraaf 5.2. Informatie die gegeven wordt over de letterscore, is ook van toepassing op de I-V-normering.

² De toetsen voor havo 4 en vwo 4 zijn gefixeerde toetsen.

2 Toetsversies en toetsmomenten

2.1 Toetsversies

Binnen Diatekst zijn een aantal toetsversies beschikbaar:

Leerjaar	Versie	Geschikt afnamemoment (advies)
Leerjaar 1	A	1 ^e helft schooljaar (september, oktober, november)
	B	2 ^e helft schooljaar (april, mei juni)
Leerjaar 2	B	2 ^e helft schooljaar (april, mei juni)
Leerjaar 3	B	2 ^e helft schooljaar (april, mei juni)
Leerjaar 4	B	2 ^e helft schooljaar (april, mei juni)

Let op: de nulmeting in leerjaar 1 (1A) is ieder schooljaar beschikbaar **tot de kerstvakantie**. De B-versies zijn in leerjaar 1, 2, 3 en 4 zijn ieder schooljaar beschikbaar **vanaf 1 januari**. U kunt ze op een ander tijdstip afnemen dan in de tabel hierboven aangegeven, maar de normeringen voor deze toetsen zijn gebaseerd op de maanden april, mei en juni. We adviseren u om de toetsen af te nemen op de hierboven genoemde momenten.

De teksten

Leerlingen krijgen ten opzichte van eerdere toetsmomenten zo veel mogelijk andere teksten voorgelegd. Het kan echter voorkomen dat leerlingen een tekst voor de tweede keer in een toets tegenkomen. Diatekst bestaat uit een toetsenbank met diverse teksten met vragensets. De teksten zijn gerangschikt op moeilijkheidsgraad. Leerlingen stappen deze toetsenbank op een bepaald punt in, afhankelijk van hun leerjaar en niveau. Binnen de toetsenbank doorlopen leerlingen vervolgens een bepaalde route, afhankelijk van hun niveau. Het kan voorkomen dat delen van verschillende routes elkaar overlappen. De teksten zijn ingedeeld op tekstniveau. Hiervoor zijn alle teksten gescreend door het programma textscreen van de Rijksuniversiteit Groningen (zie ook Andringa & Hacquebord 2000) en beoordeeld door een panel van experts. Hierdoor kan het niveau op een betrouwbare manier bepaald worden (Hacquebord & Lenting 2012).

Dyslectische leerlingen

Voor dyslectische leerlingen zijn geen aparte toetsversies beschikbaar. Wel kan Diatekst voor dyslectici aangepast worden zodat deze leerlingen met dyslexiesoftware (bv. Kurzweil) de toets kunnen maken. Bedenkt u zich voor de afname goed op wat voor manier u een beeld wilt krijgen van het begrijpend leesniveau van uw leerling: met of zonder hulp van dyslexiesoftware. Onderzoek heeft aangetoond dat dyslectici – wanneer ze meer tijd krijgen – niet significant lager scoren dan niet-dyslectici (Hacquebord & Van der Honing, 2011). Mocht u er voor kiezen om de toets Diatekst af te nemen met ondersteuning voor dyslexiesoftware, realiseert u zich dan goed dat dit gevolgen heeft voor de interpretatie van de resultaten. Omdat er geen aparte normering is voor dyslectische leerlingen, wordt een leerling die dyslexiesoftware gebruikt vergeleken met leerlingen die deze software niet gebruikt hebben. Om de toetsen leesbaar te maken voor dyslexiesoftware moet u deze optie

voor de betreffende leerling beschikbaar maken. In de handleiding Voorbereiding en Beheer (paragraaf 6.3.3) wordt uitgelegd hoe u dit kunt doen.

Het is mogelijk om de toets Diatekst tussentijds af te sluiten. U zou kunnen overwegen de toets voor leerlingen met (ernstige) dyslexie op te delen in twee stukken, zodat ze de tijd kunnen nemen om de hele toets te maken. De optie om de letters op het scherm te vergroten kan dyslectische leerlingen ook helpen bij het maken van de toets.

Leerlingen met beperkingen of concentratieproblemen

Leerlingen uit het LWOO en praktijkonderwijs kunnen de toets voor 1 vmbo-BB maken. Deze toets bevat vragen die geschikt zijn voor leerlingen uit 1 vmbo, maar is ook geschikt voor lagere niveaus. Bij het beoordelen van de resultaten is dan de BLN-score uw leidraad. Daarnaast bekijkt u bij de verschillen in de deelscores om te beoordelen op welke vlakken de leerling problemen ondervindt. Belangrijk bij de interpretatie van deze scores is dat het gaat om de verhouding tussen de scores: als bijvoorbeeld een van de getallen ver onder de andere ligt, dan geeft dat aan waar het probleemgebied van de leerling ligt. De afzonderlijke scores kunt u niet met elkaar vergelijken, omdat het verhoudingsgetallen zijn die gebaseerd zijn op percentages van de gewogen goed beantwoorde vragen. De verkregen letterscore vergelijkt de leerlingen uit het LWOO en praktijkonderwijs met leerlingen uit de eerste klas van het vmbo. Er is geen specifieke letternormering voor LWOO of praktijkonderwijs. Ook het gegeven leerlingprofiel wordt beoordeeld op de indeling in letterscores en is in dit geval niet van toepassing.

2.2 Diatekst als volgsysteem

De B-versie afnemen in leerjaar 1

In leerjaar 1 zijn er twee toetsmomenten, de nulmeting (1A) en de eerste volgmeting (1B), die afgestemd zijn op het moment van toetsen. Toets B is beschikbaar vanaf 1 januari. Als u de nulmeting (versie A) hebt afgenomen in leerjaar 1, hoeft u geen toetsen voor de eerste volgmeting (versie B) klaar te zetten. Voor de volgende leerjaren 2, 3 en (voor havo en vwo) 4 is er telkens één vervolgttoets waarmee de voortgang in beeld wordt gebracht. Deze zijn ieder schooljaar beschikbaar van 1 januari tot de zomervakantie. Praktische informatie over het klaarzetten van toetsen vindt u in de handleiding Voorbereiding en Beheer.

Een nulmeting voor nieuwe leerlingen in leerjaar 2, 3 of 4

Wilt u van nieuwe instromers in leerjaar 2, 3 of 4 weten wat hun niveau is aan het begin van het schooljaar? Dan kunt u bij deze leerlingen de toets van het voorgaande schooljaar afnemen. De toets staat vanaf de zomervakantie tot 1 januari klaar voor leerlingen die u een licentie voor het huidige schooljaar hebt gegeven, maar die nog niet eerder een versie van de toets Diatekst NE gemaakt hebben. Bijvoorbeeld: bij een nieuwe leerling in leerjaar 2 kunt u in september toets 2A afnemen. Dat is dezelfde toets als toets 1B, waarvoor ook de normen van toets 1B gelden. Houdt u daar rekening mee bij het interpreteren van de scores. Vanaf 1 januari staat voor deze leerling, net als voor alle andere leerlingen in het tweede leerjaar die u een licentie hebt gegeven, toets 2B klaar. Leerlingen die wel eerder getoetst zijn met Diatekst krijgen geen nulmeting aangeboden. Zij kunnen vanaf 1 januari de volgmeting maken. Meer informatie over het klaarzetten van toetsen vindt u in de handleiding Voorbereiding en Beheer.

Afwijken van de vastgestelde toetsmomenten

Als u wilt afwijken van de vastgestelde toetsmomenten, en bijvoorbeeld de tweede volgmeting in leerjaar 2 (toets 2B) wilt afnemen in november, kunt u hiervoor een verzoek indienen bij de helpdesk van Diateksten (info@diatoetsen.nl). De helpdeskmedewerkers zorgen er dan voor dat de gewenste toetsversie voor uw leerlingen wordt opengezet. Houdt u er dan rekening mee dat:

- a) uw leerlingen eerder getoetst worden dan het geadviseerde toetsmoment, wat de scores mogelijk beïnvloedt. Meer informatie over het interpreteren van scores van afwijkende toetsversies en –momenten vindt u op p.26
- b) er voor leerlingen die in leerjaar 1 geen Diatekst gemaakt hebben twee toetsversies klaar staan: toets 2A als nulmeting en toets 2B als volgmeting. Instrueer deze leerlingen over welke toetsversie zij moeten maken.

De tekstpakketten

Diateksten onderscheidt vijf onderwijsniveaus per leerjaar: vmbo-bb, vmbo-kb, vmbo-tl, havo en vwo. De tekstpakketten voor vmbo-bb en vmbo-kb zijn in ieder leerjaar dezelfde, net als de tekstpakketten voor havo en vwo. Er zijn dus drie verschillende toetsversies per leerjaar: vmbo-bb/kb, vmbo-tl en havo/vwo. Iedere toetsversie bevat tekstpakketten van drie verschillende niveaus: makkelijker, gemiddeld en moeilijker. De tekstpakketten zijn uniek, maar het kan gebeuren dat een leerling bij een volgmeting een tekst te zien krijgt die hij/zij al eerder heeft gemaakt. Dit betreft een beperkt aantal teksten per toetspakket.

3 Afname

Dit hoofdstuk gaat over de afname van de toets. Alle informatie over het voorbereiden van de afname leest u in de Handleiding Voorbereiding en Beheer. Neem de informatie in die handleiding goed door voordat u de toets afneemt!

3.1 Instructie

Voordat de leerlingen aan de slag gaan met de toets, vertelt u ze dat ze de toets Diatekst gaan maken. U geeft uw leerlingen de volgende instructie:

Jullie gaan straks de toets Diatekst maken. Dit is een leestoets. Ga nu eerst allemaal op het internet naar www.diatoetsen.nl. Als iedereen de website open heeft staan, ga ik de inlogcodes uitdelen. Daar ga je nog niks mee doen, ik ga na het uitdelen vertellen wat je verder moet doen.

Als u de inloggegevens hebt uitgedeeld vervolgt u de instructie als volgt:

Vul nu je inlogcodes in en klik op het pijltje naast het inlogvak. Controleer of jouw naam bovenaan de pagina staat. Steek je hand op als dat niet zo is.

Controleer of er leerlingen zijn die hun hand hebben opgestoken. Zorg dat deze leerlingen met de juiste codes inloggen. U vervolgt uw instructie:

Klik nu op Diatekst.

Als de leerlingen de toets hebben aangeklikt, geeft u tot slot deze instructie:

Op het scherm lees je straks wat je moet doen. Als je de instructie goed gelezen hebt, begin je met de toets. Het is belangrijk, dat je telkens eerst de tekst goed leest en dat je daarna de vragen gaat maken. Je maakt de teksten en vragen in de volgorde zoals de toets die aangeeft. Als je een vraag niet weet, kun je die eerst overslaan. Je krijgt de vraag dan nog een keer voordat je naar de volgende tekst gaat. Je moet alle vragen beantwoorden om door te gaan naar de volgende tekst. Iedereen maakt de toets in zijn eigen tempo en krijgt vragen op zijn eigen niveau. Het heeft dus geen zin om bij elkaar af te kijken. Zijn er nu nog vragen?

U wacht op reacties, beantwoordt eventuele vragen en laat uw leerlingen vervolgens weten dat ze kunnen beginnen:

Je mag nu beginnen met de toets. Als je klaar bent, sluit je de toets af en ga je (u vertelt wat de leerlingen moeten doen als ze de toets hebben afgerond).

De leerlingen lezen op hun computerscherm nog de volgende instructies (afbeelding 2):

dia•tekst

dia•tekst

Afbeelding 2: instructies op het scherm voor de toets

Als leerlingen tijdens de toets inhoudelijke vragen hebben, mogen die niet worden beantwoord. Ook mogen de leerlingen geen hulpmiddelen (woordenboeken, kladpapier) gebruiken tijdens de toets.

Tip: Het komt af en toe voor dat leerlingen de toetsen niet serieus maken. U hebt dan geen betrouwbare meting en er is een licentie verloren gegaan. Laat de leerlingen weten dat het belangrijk is dat ze de toets serieus maken.

3.2 Verloop van de toetsafname

De toets kan in een lesuur van 50 minuten gemaakt worden. Soms kan het echter voorkomen dat de leerling de toets niet binnen de gestelde tijd af heeft. Als dat het geval is, en er echt geen uitloop mogelijk is, is het verstandig om de leerling de toets op een later moment af te laten maken. De leerling kan de toets tussentijds stoppen door op het rode kruisje linksonder in het scherm te klikken. De antwoorden van de leerling worden bewaard

en wanneer de leerling opnieuw inlogt, kan hij verder gaan vanaf het punt waar hij gebleven is. Het is niet verstandig om van de leerling te eisen dat hij snel de toets afmaakt. Tijd mag geen rol spelen in het bepalen van het resultaat van de leerling. Het tussentijds afbreken van de toets mag alleen worden toegestaan als er geen andere mogelijkheden zijn. Zorg er in dat geval voor dat de leerling zijn inlogcodes weer inlevert. Zo voorkomt u dat hij/zij op een eigen moment verder gaat.

Vragen overslaan

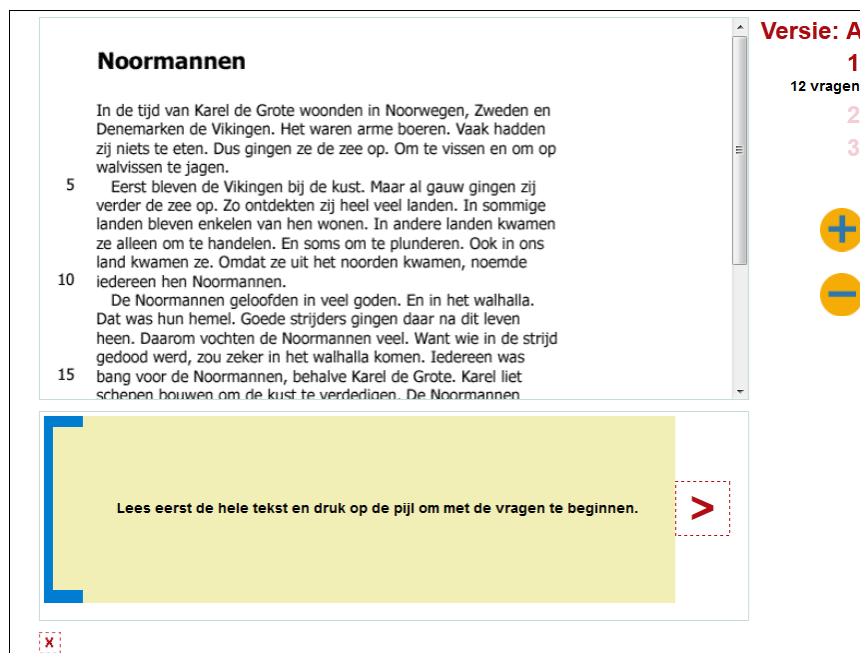
Leerlingen maken de teksten van de toets in een vaste volgorde. Hier kan niet van worden afgeweken. Tijdens het maken van de toetsen kan de leerling wel een vraag overslaan waar hij op dat moment niet uitkomt. Het systeem zal vragen die overgeslagen worden nadat de laatste vraag van de betreffende tekst beantwoord is nogmaals in beeld laten komen. De leerling kan niet verder met de volgende tekst, voordat alle vragen van de tekst waar de leerling mee bezig is, zijn beantwoord. Ook kan er geen score worden berekend als er nog vragen onbeantwoord zijn.

Antwoorden wijzigen

Tijdens het maken van de toets kan de leerling een fout antwoord herstellen als hij nog niet naar een volgende tekst is gegaan. Als de leerling na het laatste antwoord de toets inlevert, wordt de score berekend en kunnen er geen wijzigingen meer aangebracht worden in de gegeven antwoorden.

Tekst groter maken

Leerlingen die de teksten in de toets te klein vinden, kunnen inzoomen om de tekst groter op hun scherm te krijgen. In- en uitzoomen gaat door te klikken op de + en – die rechts van de tekst worden weergegeven. Zie ook afbeelding 3.

afbeelding 3. De tekst in- en uitzoomen

3.3 Na de toets

Als de leerling de toets heeft afgerond, krijgt hij te zien wat zijn behaalde score is in relatie tot de referentieniveaus. Ook krijgt hij de mogelijkheid om zijn e-mailadres in te vullen, zodat hij door middel van een automatische mail het tijdschrift LEES>> (onderdeel van Diaplus) kan ontvangen. Dit tijdschrift bevat interessante teksten op het niveau dat aansluit bij het toetsresultaat, leuke weetjes en een testje of een puzzel. Iedere leerling die de toets gemaakt heeft kan zijn e-mailadres invullen en een tijdschrift ontvangen, ongeacht of de school een licentie voor Diaplus heeft. Scholen met een licentie voor Diaplus kunnen de tijdschriften met daarbij werkbladen en antwoordbladen downloaden vanuit Diaplus. De e-mailadressen van de leerlingen worden alleen gebruikt voor de verzending van de tijdschriften, en worden niet bewaard door Diataal bv of partners van Diataal bv.

4 Resultaten bekijken in de docentmodule

De resultaten van de leerlingen van uw school die met de Diatoetsen zijn getoetst vindt u in de docentmodule. De resultaten zijn te bekijken op scherm en uit te draaien in rapportages in pdf of Excel. In dit hoofdstuk wordt uitgelegd hoe u de resultaten kunt opvragen. In hoofdstuk 5 volgt een uitleg over de gehanteerde begrippen en de interpretatie van de resultaten. Voor hulp bij het interpreteren van de resultaten kunt u contact opnemen met de helpdesk van Diatoetsen. Ook kunt u zich met uw collega's laten scholen door een van de adviseurs van Diatoetsen.

4.1 Controleer of leerlingen klaar zijn

Als u inlogt in de docentmodule gaat u naar het tabblad 'Beheer'. Daar klikt u vervolgens op 'Bewerken leerlinggegevens'. Via de zoekfunctie kunt u zoeken naar een bepaalde leerling, klas, een bepaald leerjaar, een bepaald niveau of een bepaalde toetsperiode. Vervolgens krijgt u een overzicht met leerlingen. Achter de kolom 'laatst getoetst' staan de kolommen van de toetsen. Als leerlingen een toets moesten maken dan hebt u ze een toets toegekend (zie handleiding Voorbereiding en beheer). Op het moment dat u leerlingen een toets toekent, wordt het vinkje groen. Als leerlingen een toets starten wordt het vinkje oranje en als de toets is afgerond wordt het vinkje rood. In onderstaande afbeelding (afbeelding 4) hebben Yfke Berends en Tiemen Falkena Diatekst afgerond (rood vinkje). Felix Boon is gestart met de toets, maar heeft deze nog niet afgerond (oranje vinkje) Bij Frank van Andel staat een groen vinkje: de toets staat klaar, maar hij is nog niet begonnen.

The screenshot shows the 'Bewerken leerlinggegevens' (Edit student data) page. It includes a search section with fields for 'Klas' (Class), 'Achternaam' (Last name), 'Toetsniveau' (Test level), 'leerjaar' (Year), 'Toetsdatum vanaf' (Test date from), and 'Toetsdatum tot' (Test date to). Below the search fields is a table listing students and their test status.

	achternaam	voornaam	klas	toetsniveau	leerjaar	laatst getoetst	DIA TEKST
☐	Andel, van	Frank	1K	VWO	1	--	✓
☐	Berends	Yfke	1G	HAVO	1	10-03-2014	✓
☐	Boon	Felix	1G	VMBO BB	2	06-02-2014	✓
☐	Falkena	Tiemen	1G	VMBO BB	2	15-07-2014	✓

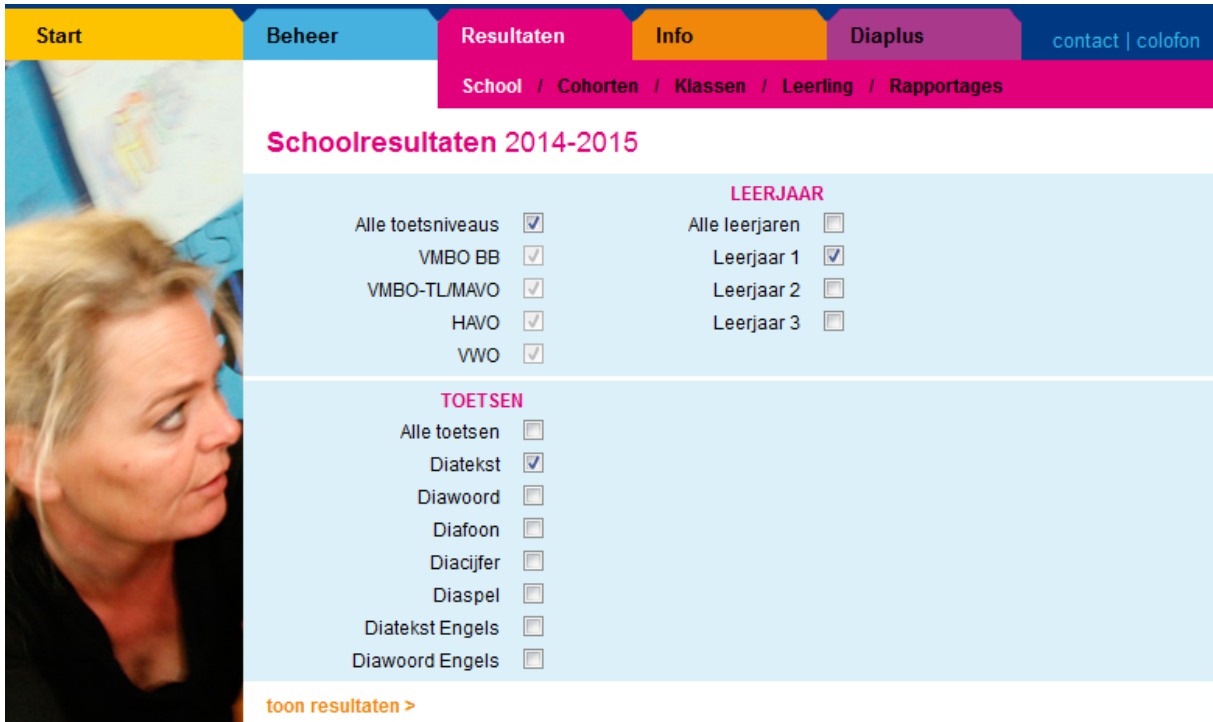
Afbeelding 4: overzicht van gemaakte toetsen

4.2 Resultaten op scherm

Wanneer u inlogt in de docentmodule, kunt u onder de tab Resultaten alle resultaten van de leerlingen die getoetst zijn terugvinden. U kunt de resultaten bekijken op school-, cohort-, klas- en leerlingniveau.

Resultaten op schoolniveau

Voordat u de resultaten op schoolniveau kunt bekijken, dient u een selectie te maken van een of meer toetsniveaus, leerjaren en toetsen waarvan u de resultaten wilt inzien. Als u alle resultaten in een overzicht wilt opvragen, vinkt u telkens de bovenste vakjes aan. Vervolgens kiest u of u de leerlingen wilt indelen naar letterscore (A-E) of naar I-V en klikt u op **'toon resultaten>'**

The screenshot shows a web interface with a navigation bar at the top containing 'Start', 'Beheer', 'Resultaten' (highlighted), 'Info', 'Diaplus', and 'contact | colofon'. Below the navigation bar is a breadcrumb trail: 'School / Cohorten / Klassen / Leerling / Rapportages'. The main heading is 'Schoolresultaten 2014-2015'. There are two columns of selection options, each with a checkbox. The first column is for 'TOETSSEN' (Tests) and the second for 'LEERJAAR' (Year). A 'toon resultaten >' button is at the bottom left of the selection area.

TOETSSEN		LEERJAAR	
Alle toetsniveaus	☒	Alle leerjaren	☐
VMBO BB	☒	Leerjaar 1	☒
VMBO-TL/MAVO	☒	Leerjaar 2	☐
HAVO	☒	Leerjaar 3	☐
VWO	☒		
TOETSSEN Alle toetsen ☐ Diatekst ☒ Diawoord ☐ Diafoon ☐ Diacijfer ☐ Diaspel ☐ Diatekst Engels ☐ Diawoord Engels ☐			

toon resultaten >

Afb. 5: toetsniveaus, leerjaren en toetsen selecteren

Bij een selectie zoals in afbeelding 5 krijgt u een overzicht te zien van de resultaten van Diatekst voor alle toetsniveaus van leerjaar 1. De resultaten worden getoond in een tabel en in een staafdiagram. In de tabel ziet u per toets de volgende gegevens:

- aantallen: het aantal leerlingen dat de betreffende toets gemaakt heeft (en tussen haakjes het totaal aantal leerlingen);
- de gemiddelde score: de gemiddelde BLN-score van de leerlingen binnen uw selectie die de betreffende toets gemaakt hebben;
- streefscore: de streefscore die past bij de betreffende populatie. Deze wordt alleen weergegeven indien u één toetsniveau en leerjaar geselecteerd hebt;
- min/max: de minimaal en maximaal behaalde ontwikkelingsscores op de betreffende toets.

Schoolresultaten 2014-2015

Toetsniveaus: VMBO BB

Leerjaren: Leerjaar 1

Versie	DIA TEKST	
	A	B
Aantallen per toets	15 (15)	1 (2)
Gemiddelde score	50	71
Streefscore	43-50	51-55
Min/max	32 / 68	71 / 71

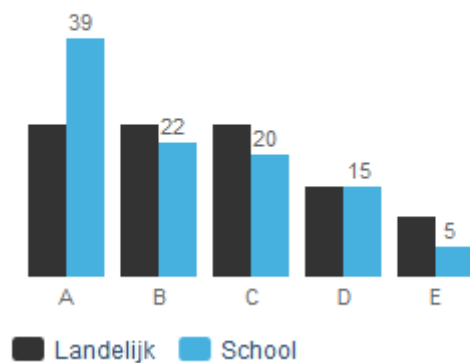
Afb. 6: Tabel met resultaten op schoolniveau

Ook worden de resultaten weergegeven in een staafdiagram waarin de resultaten van de leerlingen van uw school worden vergeleken met een landelijke populatie. Het gaat hier om de behaalde letterscores: de verdeling van leerlingen in percentielgroepen. In de lichtblauwe balk staan de percentages van de leerlingen verdeeld op basis van de behaalde letterscores. De zwarte balken geven de landelijke percentielverdeling aan van sterk (A) tot zeer zwak (E)³. Hierbij is A percentiel 76-100, B percentiel 51-75, C percentiel 26-50, D percentiel 11-25 en E percentiel 10 en lager. In het voorbeeld in afbeelding 7 is een school te zien met relatief veel leerlingen in de A-categorie, een gemiddeld aantal leerlingen in de D-categorie en relatief weinig leerlingen in de overige categorieën.

DIA TEKST LETTERSCORES

ALLE TOETSNIVEAUS

Leerjaar 1

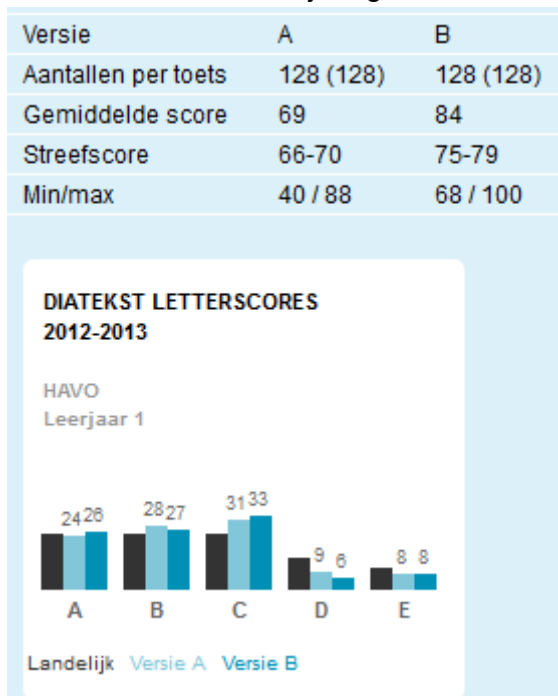

Afb. 7: Staafdiagram met de letterscores op Diatekst: een verdeling van de leerlingen in percentages.

Als u de resultaten bekijkt van leerjaren met meerdere toetsmomenten, ziet u die verschillende toetsmomenten terug in het staafdiagram. Door te klikken op 'Landelijk', 'Versie A', en/of 'Versie B' selecteert u welke scores u in het diagram wilt terugzien. De resultaten

³ De normering kan naar keuze worden uitgedrukt in A-E of I-V. In deze handleiding wordt uitgegaan van een A-E-normering (letterscore). Meer informatie over de I-V-normering wordt gegeven in paragraaf 5.1. Informatie die gegeven wordt over de letterscore, is ook van toepassing op de I-V-normering.

van verschillende toetsmomenten worden alleen in het staafdiagram weergegeven als u één toetsniveau en één leerjaar geselecteerd hebt (zie afbeelding 8).

Afb. 8: Staafdiagrammen met scores op verschillende toetsmomenten

Onder de gegevens in de grafiek staat de link 'vorige jaren>'. Hiermee komt u op een pagina met het resultatenoverzicht op de betreffende toets per schooljaar. U kunt per schooljaar de aantallen, de gemiddelde scores, de streefscores en de minimaal en maximaal behaalde scores bekijken en de letterscores vergelijken.

Cohorten volgen

Met de knop Cohorten kunt u een cohort leerlingen dat actief is in de docentmodule van Diateksten volgen: u kunt zien hoe zij zich over verschillende schooljaren ontwikkeld hebben. Voor het uitdraaien van cohorten gaat u naar het tabblad 'Resultaten' en dan naar 'Cohorten' (zie afbeelding 9). Vervolgens kunt u een bepaald cohort selecteren.

In het voorbeeld in afbeelding 10 ziet u hoe het cohort leerlingen dat in 2014-2015 in vmbo-tl 2 zat de jaren daarvoor gescoord heeft, en hoe hun scores zich in ieder schooljaar verhouden tot de streefscores en de referentieniveaus. De zwarte bolletjes geven de gemiddeld behaalde score van het cohort weer op de verschillende toetsmomenten en de gekleurde vierkantjes laten zien wat de streefscores voor de betreffende toetsmomenten zijn.

Beheer

Resultaten

Info

Diaplus

School / Cohorten / Klassen / Leerling / Rapportages

Cohortresultaten 2014-2015

VMBO BB

VMBO-TL/MAVO

HAVO

VWO

LEERJAAR

Leerjaar 1

Leerjaar 2

Leerjaar 3

TOETSEN

Alle toetsen

Diatekst

Diawoord

Diafoon

Diacijfer

Diaspel

Diatekst Engels

Diawoord Engels

[toon resultaten >](#)

Afb. 9: een cohort selecteren

Beheer

Resultaten

Info

Bestellen

Diaplus

School / Cohorten / Klassen / Leerling / Rapportages

Cohortresultaten 2014-2015

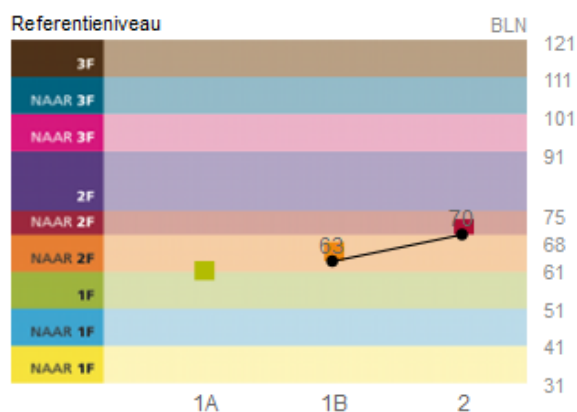
Toetsniveau: VMBO-TL/MAVO

Leerjaar: Leerjaar 2

[Terug naar keuzemenu >](#)

[Afdrukken](#)

Diatekst

Afb. 10: Cohortresultaten

Resultaten op klasniveau

In het menu Klassen onder de tab Resultaten bekijkt u de resultaten op klasniveau. Voordat u de resultaten kunt bekijken, dient u de leerjaren en/of klassen te selecteren waarvan u de

resultaten wilt zien. U kunt er ook voor kiezen om de resultaten van alle klassen, leerjaren, toetsniveaus en toetsen in één keer te selecteren door telkens het bovenste vakje aan te vinken. Vervolgens klikt u op '[toon resultaten](#)'.

Afb. 11: het selectiescherm voor de resultaten op klasniveau

De behaalde scores op klasniveau worden op het scherm getoond. Per klas ziet u per toets het klassengemiddelde, de gemiddelde score per geslacht en de minimaal en maximaal behaalde scores met de bijbehorende referentieniveaus. De streefscore wordt in dit overzicht getoond wanneer u één onderwijsniveau en één leerjaar geselecteerd hebt.

Toetsniveaus: VMBO BB

Leerjaren: Leerjaar 1

Klas 1G

DIA TEKST	
Versie	A
	BLN Ref.niveau
Klassengemiddelde	50 NAAR 1F
Streefscore	43-50
Jongens gemiddelde	48 NAAR 1F
Meisjes gemiddelde	52 1F
Minimale - Maximale score	32 / 68

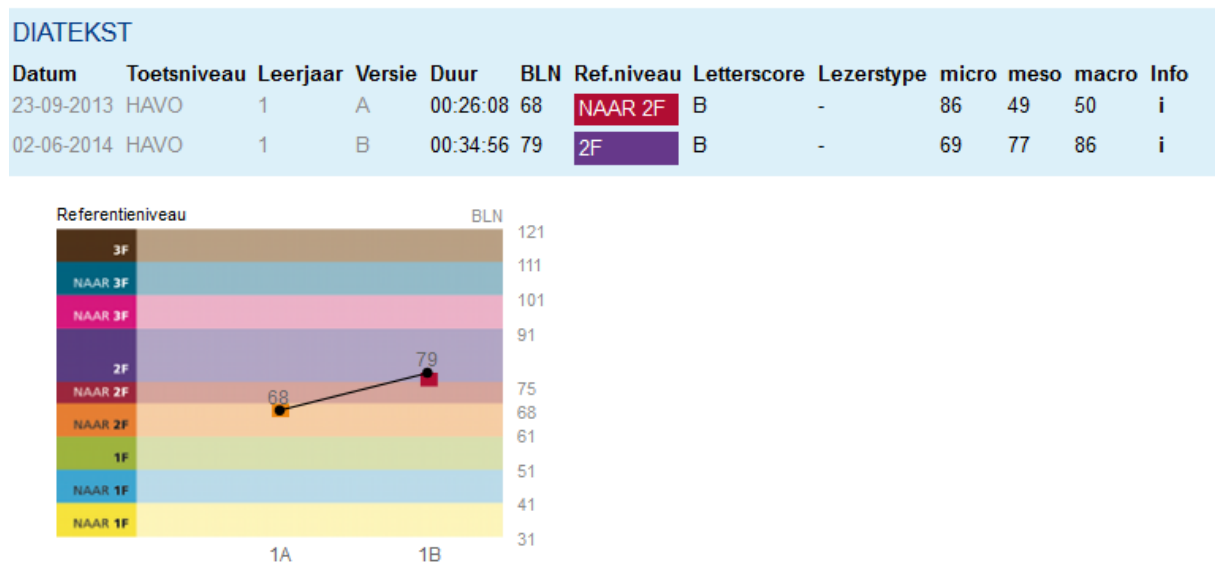
[met leerlingenlijst](#)

Afb. 12: het resultatenoverzicht op klasniveau

Door te klikken op ‘met leerlingenlijst’ gaat u naar een overzicht met de resultaten van de betreffende klas op leerlingniveau.

Resultaten op leerlingniveau

In het menu Leerling onder de tab Resultaten kunt u de resultaten per leerling bekijken. Daarvoor moet u eerst de leerling(en) opzoeken en selecteren. In het zoekscherm vult u de gegevens in van de leerling(en) waarvan u de resultaten wilt zien. Vervolgens klikt u op ‘zoeken>’. U ziet dan een overzicht met de behaalde scores per leerling, allereerst in een tabel. Hierin vindt u de gemaakte toetsen, het toetsniveau, de toetsdatum en toetsduur, de behaalde scores en bijbehorende referentieniveaus, het percentage goed op de subtoetsen, de letterscore en eventueel een lezerstype. In de grafiek worden de scores van de gemaakte toetsen weergegeven met de bijbehorende streefscores.

Afb. 13: gedetailleerd resultatenoverzicht op leerlingniveau

De leerling waarvan de scores zijn weergegeven in afbeelding 13⁴ heeft op Diatekst 1A een score gehaald van 68 en op Diatekst 1B een score van 79. Beide keren hoort daar een letterscore B bij. In de grafiek is te zien dat de leerling vooruit gaat van toets 1A naar toets 1B en dat ook in referentieniveaus de score toeneemt. De vierkantjes geven de streefscores weer. U ziet dat de vaardigheid van de leerling beide keren op het streefniveau ligt.

Voor een gedetailleerd overzicht op leerlingniveau klikt u op ‘Details’ achter de naam van een leerling. U ziet nu alle scores die de leerling heeft behaald op Diateksten. U kunt vanuit dit scherm ook de toets bekijken die de leerling gemaakt heeft. Klik hiervoor op de i achter de toetsresultaten van de betreffende toets.

4.3 Resultaten in rapportages

Vanuit het menu Rapportages onder de tab Resultaten kunt u de resultaten van uw leerlingen exporteren naar Excel. Deze Excelrapportages kunt u op uw eigen computer bewaren. In het keuzemenu geeft u aan of u alleen de resultaten van het huidige schooljaar wilt exporteren, of de resultaten van alle schooljaren. Indien u alleen de resultaten van het huidige schooljaar exporteert bewaart u alle scores die in het huidige schooljaar behaald zijn, inclusief de deelscores (micro/meso/macro) en de tijdsduur per toets. Als u een

⁴ De letterscores in de voorbeelden in deze handleiding zijn niet gebaseerd op de meest actuele normen die in hoofdstuk 6 zijn weergegeven.

Excelrapportage maakt over meerdere schooljaren, dan worden de deelscores (mi/me/ma) en de tijdsduur niet getoond). Vervolgens vinkt u aan van welke klassen u de resultaten naar Excel wilt exporteren en klikt u op '**genereer rapport>**'. Vervolgens opent u het bestand en slaat u het op een voor u handige locatie op.

Let op: zorg dat u aan het eind van het schooljaar altijd de toetsgegevens exporteert! Het volgende schooljaar zijn de deelscores (micro, meso, macro) en de tijd niet meer beschikbaar in de export naar Excel.

Pdf-rapportage

Alle resultaten die op het scherm getoond worden op school-, cohort-, klas- en leerlingniveau, kunnen gedownload worden als pdf-rapportages. Deze pdf-rapportages bevatten de informatie die u op het scherm ziet met een korte uitleg van de getoonde scores.

Pdf-rapportages op leerlingniveau (leerlingkaarten) zijn geschikt om mee te geven aan de leerling. Wanneer u op leerlingniveau een groep leerlingen selecteert, kunt u voor deze groep in één keer een bestand met alle leerlingkaarten downloaden.

5 Resultaten interpreteren

De scores van Diatoetsen worden gegeven in een schaalscore (BLN), een referentieniveau, een letterscore (A t/m E) en deelscores (micro, meso, macro).

5.1 Wat betekenen de gehanteerde begrippen?

Begrijpend leesniveau (BLN)

De BLN-score geeft het niveau van de leerling aan op een ontwikkelingsschaal die is gekoppeld aan de referentieniveaus volgens de kleurenbalk in afbeelding 14.

Afb. 14: De BLN-score gekoppeld aan de referentieniveaus

Met de BLN-score kunt u uw leerlingen eenvoudig volgen. Per schooltype en leerjaar worden streefscores gegeven die het gebied aanduiden waarin de score van de leerling idealiter moet vallen in zijn ontwikkeling naar het volgende referentieniveau. In het model dat Diatoetsen hanteert vallen deze referentieniveaus in een bepaald kleurengedebiet: 1F ligt tussen BLN 51 en 61, 2F tussen 75 en 91. Een leerling met BLN 60 zit dus op niveau 1F voor wat betreft begrijpend lezen van zakelijk informatieve teksten. Met het leerlingvolgsysteem ziet u of de ontwikkeling van uw leerling vooruitgaat of stagneert. Met een cesuurtoets, zoals het College voor Examens die ontwikkelt in de vorm van Diagnostische Tussentoetsen (DTT) en de eindexamens, wordt uiteindelijk bepaald of de leerling het vereiste referentieniveau heeft behaald.

In het najaar van 2011 heeft Diataal BV een brochure uitgebracht met meer informatie over Diatoetsen in relatie tot de referentieniveaus. Deze is te vinden op www.diatoetsen.nl/onderzoek-ontwikkeling/brochures/

Letterscores en I-V

De letterscore drukt het niveau van een leerling uit in relatie tot leerlingen van hetzelfde schooltype. De letterscores zijn gebaseerd op percentielverdelingen zoals die per schooltype en leerjaar gevonden zijn bij een representatieve steekproef van Nederlandse leerlingen in het voorgaande schooljaar. Letterscore A geeft aan dat de leerling sterk is in tekstbegrip ten opzichte van zijn medeleerlingen van hetzelfde schooltype, letterscore E geeft aan dat het een zwakke leerling betreft:

- A: percentiel 75 en hoger
- B: percentiel 50 en hoger
- C: percentiel 25 en hoger
- D: percentiel 10 en hoger
- E: lager dan percentiel 10.

Het behaalde BLN van de leerling bepaalt welke letterscore de leerling krijgt. In hoofdstuk 6 vindt u in de normtabellen van Diatekst een overzicht van de grenswaarden van de

letterscores. Soms verwijst de letterscore naar een schaalscore die anders is dan we zouden verwachten op basis van de streefscore : letterscore A kan horen bij een schaalscore die onder het streefniveau ligt voor de betreffende leerling. Letterscores moeten daarom altijd beschouwd worden als een tweede gegeven.

U kunt ervoor kiezen om in plaats van letterscores een andere normering te gebruiken: I-V. Deze normering is gebaseerd op dezelfde groep leerlingen als de letterscore, maar gaat uit van een andere percentielverdeling en wordt uitgedrukt in de Romeinse cijfers I, II, III, IV en V:

- I: percentiel 80 en hoger
- II: percentiel 60 en hoger
- III: percentiel 40 en hoger
- IV: percentiel 20 en hoger
- V: lager dan percentiel 20.

De normtabellen voor de I-V-normering zijn op aanvraag beschikbaar via info@diatoetsen.nl.

Micro-, meso- en macroscore en lezerstypen

De deelscores die bij Diatekst gegeven worden zijn de micro-, meso- en macroscores. Deze scores zijn de gewogen percentages goed beantwoorde vragen per deelvaardigheid.

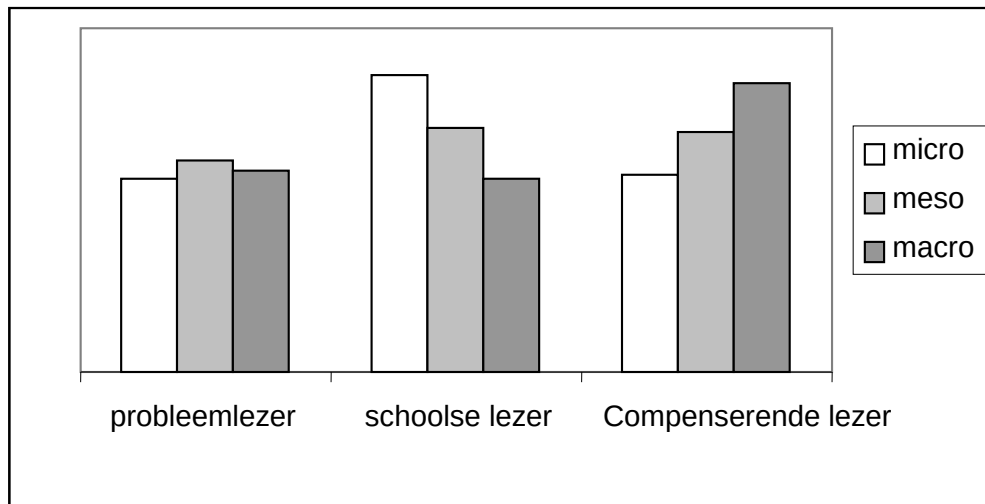
- De *microscore* geeft het begrip op woord- en zinsniveau aan.
- De *mesoscore* geeft aan in hoeverre een leerling in staat is tot het adequaat combineren van informatie uit verschillende zinnen/tekstgedeelten, meestal binnen een alinea.
- De *macroscore* geeft het begrip van de tekst in zijn geheel aan; het begrijpen van hoofdgedachte, opbouw, functie en strekking van de tekst.

Omdat de micro-, meso- en macroscores percentages zijn, hangen deze scores nauw samen met het tekstpakket dat de leerling gemaakt heeft. U kunt micro-, meso- en macroscores van verschillende leerlingen daarom niet met elkaar vergelijken: vanwege het adaptieve karakter van de toets heeft de ene leerling mogelijk een ander tekstpakket gemaakt dan de andere leerling.

Van zwakke lezers geeft de toets een lezerstype aan. De lezerstypes worden bepaald op basis van de verhouding tussen de micro-, meso- en macroscores.

- De *probleemlezer* is iemand die een zeer zwakke totaalscore heeft. Leerling met een E-score worden altijd getypeerd als probleemlezer.
- De *compenserende lezer* heeft moeite met begrip op microniveau. Deze onvoldoende microscore wordt gecompenseerd door een relatief sterke meso- en macroscore.
- De *schoolse lezer* heeft een voldoende microscore, maar een zwakke meso- en/of macroscore.

Een lezerstype wordt alleen toegekend als als het behaalde BLN onder het 50^e percentiel valt, dus bij de letterscore C, D of E (bij de I-V-normering is dat III, IV of V). Leerlingen met een score boven percentiel 25 (letterscore C of III of IV) die geen typisch schools of compenserend profiel vertonen, krijgen geen lezerstype.

Afb 15: bepaling lezersprofielen

5.2 Hoe analyseer ik de resultaten?

BLN, streefscores en referentieniveaus

Wanneer u de resultaten van uw leerlingen analyseert, kijkt u eerst naar het behaalde Begrijpend Leesniveau (de BLN). Het begrijpend leesniveau is de maat die het algehele tekstniveau van de leerling uitdrukt op een ontwikkelingsschaal die is gerelateerd aan de Nederlandse referentieniveaus.

Er worden per schooltype en leerjaar zogenaamde streefscores gegeven, die het gebied aanduiden waarin de score van de leerling idealiter moet vallen in zijn ontwikkeling naar het volgende referentieniveau. De streefscores gelden voor afnames op het adviesmoment. In het model dat Diateksten hanteert vallen de referentieniveaus in een bepaald kleurengedebiet. Omdat Diatekst geen cesuurtoets is zoals het examen, wordt volstaan met een gebiedsaanduiding die gebaseerd is op de scores die leerlingen laten zien op de toets en op het uiteindelijk te behalen referentieniveau. Hierbij wordt uitgegaan van een jaarlijkse normgroei van ongeveer 10 punten voor vwo leerlingen, 9 punten voor havoleerlingen, 8 punten voor tl/mavoleerlingen en 7 punten voor bbkb-leerlingen.

Het model gaat er vanuit dat een leerling op vmbo-bb-niveau aan het begin van leerjaar 1 een BLN behaalt tussen 43 en 50, dat een leerling op vmbo-tl-niveau in staat moet zijn een BLN te behalen tussen 58 en 63 en dan een vwo-leerling zou moeten binnenkomen met een BLN tussen 71 en 75. Het volledige overzicht met streefscores vindt u in afbeelding 16. De streefscores worden in de docentmodule weergegeven door vierkante kleurenblokkjes. Het kleurenblokje geeft weer waar een leerling met de behaalde score staat ten opzichte van de referentieniveaus. Met deze score ziet u of een leerling op de goede weg is naar het referentieniveau dat hij over een aantal jaren behaald moet hebben. De leerling krijgt als hij de toets heeft afgerond zelf ook te zien welke score hij behaald heeft in termen van de referentieniveaus, doordat de kleurenbalk wordt weergegeven met daarin de plaats van de behaalde score aangegeven.

Op sommige punten wijken de **streefscores** af van het beeld dat de **toetsscores** landelijk vertonen. De streefscores zijn dan uw leidraad bij het bepalen of uw leerling op de goede

weg is naar het referentieniveau. In het overzicht in afbeelding 16 staan de streefscores van alle niveaus weergegeven. In bijlage 1 is dit model gekoppeld aan de kleurenblokjes en referentieniveaus.

Leerjaar	Toetsniveau	Streefscore
1A	Vmbo BB	43-50
1A	Vmbo KB	51-55
1A	Vmbo TL	58-63
1A	Havo	66-70
1A	Vwo	71-74
1B	Vmbo BB	51-55
1B	Vmbo KB	58-63
1B	Vmbo TL	63-68
1B	Havo	75-79
1B	Vwo	81-85
2	Vmbo BB	57-62
2	Vmbo KB	66-70
2	Vmbo TL	70-74
2	Havo	81-85
2	Vwo	86-90
3	Vmbo BB	66-70
3	Vmbo KB	71-75
3	Vmbo TL	76-80
3	Havo	91-95
3	Vwo	98-103
4	Havo	98-103
4	Vwo	105-112

Afb. 16: de streefscores

Letterscores

Naast de BLN-score wordt ook de behaalde letterscore van de leerling in beeld gebracht. Deze scores geven de indeling in percentielgroepen weer. Leerlingen die letterscore A hebben gekregen, hebben een toetsresultaat behaald dat vergelijkbaar is met de beste 25% van de Nederlandse leerlingen op hetzelfde onderwijsniveau. Leerlingen met een letterscore D en E behoren tot de 25% zwakste leerlingen. Voor deze laatste leerlingen is het zeker van belang dat ze na de toetsafname verdere begeleiding ontvangen.

U vindt de letterscores in staafdiagrammen weergegeven bij de resultaten op schoolniveau. Per leerling ziet u de resultaten als u in de resultatenlijst op leerlingniveau klikt op de **i** achter de naam van een leerling.

Doordat Diatekst een leerlingvolgsysteem is, is de indeling in letterscores afgestemd op leerjaar 1, 2, 3 of 4. Een BLN-score van 60 door een vmbo-bb-leerling op Diatekst 1A betekent dat een leerling ingedeeld wordt in groep A (behorend bij de beste 25%). Zou dezelfde leerling een BLN van 60 behalen in leerjaar 2, dan hoort daar de letterscore B bij. Dezelfde BLN-score leidt dus niet altijd tot indeling in dezelfde percentielgroep; de letterscore die de leerling krijgt is afhankelijk van het leerjaar en het niveau.

Lezerstype

Naast de letterscore kunt u bij leerlingen met een letterscore van C of lager kijken naar het lezersprofiel om een verfijnder beeld van de prestaties van de zwakkere leerlingen te krijgen. In de begeleiding na de toetsafname is het verstandig om op dit lezerstype in te spelen. Zo heeft een compenserende lezer behoefte aan training op microniveau, terwijl de aandacht bij een schoolse lezer meer uit moet gaan naar het meso- en macroniveau van een tekst.

Toetsresultaten met elkaar vergelijken

De behaalde BLN-scores op verschillende toetsversies (1A, 1B, 2, 3, 4) kunt u rechtstreeks met elkaar vergelijken. Bijvoorbeeld: een BLN-score van 63 op versie A en een BLN-score van 74 op versie B betekent vooruitgang van 11 punten.

De behaalde letterscores (A t/m E) op de verschillende toetsversies kunt u niet rechtstreeks met elkaar vergelijken. De letterscores zijn steekproefafhankelijk en worden berekend op basis van de gemaakte toetsversie. De micro-, meso-, en macroscores zijn gewogen verhoudingsgetallen die de verhouding van de prestaties op de verschillende tekstniveaus weergeven met betrekking tot de teksten die de leerling gemaakt heeft. Dit betekent dan ook dat u deze getallen niet kunt gebruiken om leerlingen onderling te vergelijken. Iedere leerling heeft immers andere teksten gemaakt.

Toetsresultaten van afwijkende toetsversies interpreteren

Als leerlingen een andere toets gemaakt hebben dan de toets die voor hen bedoeld is, of als PRO- of LWOO-leerlingen een vmbo-toets gemaakt hebben, is de BLN-score uw leidraad bij het interpreteren van de resultaten. Deze score is steekproefafhankelijk en geeft het niveau van de leerling aan op een ontwikkelingsschaal. Daarnaast bekijkt u de verschillen in de deelscores bij zwakke leerlingen om te beoordelen op welke deelvaardigheden de leerling problemen ondervindt. Belangrijk bij de interpretatie van deze scores is dat het gaat om de verhouding tussen de scores: als bijvoorbeeld een van de getallen ver onder de andere ligt, dan geeft dat aan waar het probleemgebied van de leerling ligt. De afzonderlijke scores kunt u niet met elkaar vergelijken, omdat het verhoudingsgetallen zijn die gebaseerd zijn op percentages van de gewogen goed beantwoorde vragen.

Letterscores en lezerstypes die door het systeem gegeven worden zijn niet van toepassing als een leerling een afwijkende versie heeft gemaakt. De letterscore vergelijkt de behaalde score van de betreffende leerling met de groep leerlingen voor wie de toetsversie oorspronkelijk bedoeld is. Het gegeven lezerstype wordt beoordeeld op de indeling in letterscores en is in dit geval niet van toepassing.

Relatie met het verdere onderwijs en leerproces

Het is belangrijk dat u de resultaten op Diatekst altijd interpreteert als gegeven naast overige toetsen. Het is niet verstandig om alleen op basis van een resultaat van Diatekst zwaarwegende beslissingen te nemen. Kijk of het beeld dat uit de toets komt, klopt met uw eigen beeld van de leerling en of het overeenkomt met de resultaten die behaald zijn op methodegebonden of eigen tekstbegrijptoetsen. Daarnaast is het verstandig om rekening te houden met variabelen die de toetsuitslag kunnen beïnvloeden, zoals de moedertaal van de leerling, dyslexie en met name in het eerste leerjaar toetservaring.

5.3 Een casus

Om het interpreteren van resultaten te illustreren is een casus opgenomen. In dit voorbeeld worden de resultaten van een klas leerlingen uit leerjaar 1 vmbo-BB besproken⁵.

Toetsniveaus: VMBO BB

Leerjaren: Leerjaar 1

Klas 1G

Versie	DIA TEKST	
	BLN	Ref.niveau
Klassengemiddelde	50	NAAR 1F
Streefscore	43-50	
Jongens gemiddelde	48	NAAR 1F
Meisjes gemiddelde	52	1F
Minimale - Maximale score	32 / 68	

met leerlingenlijst

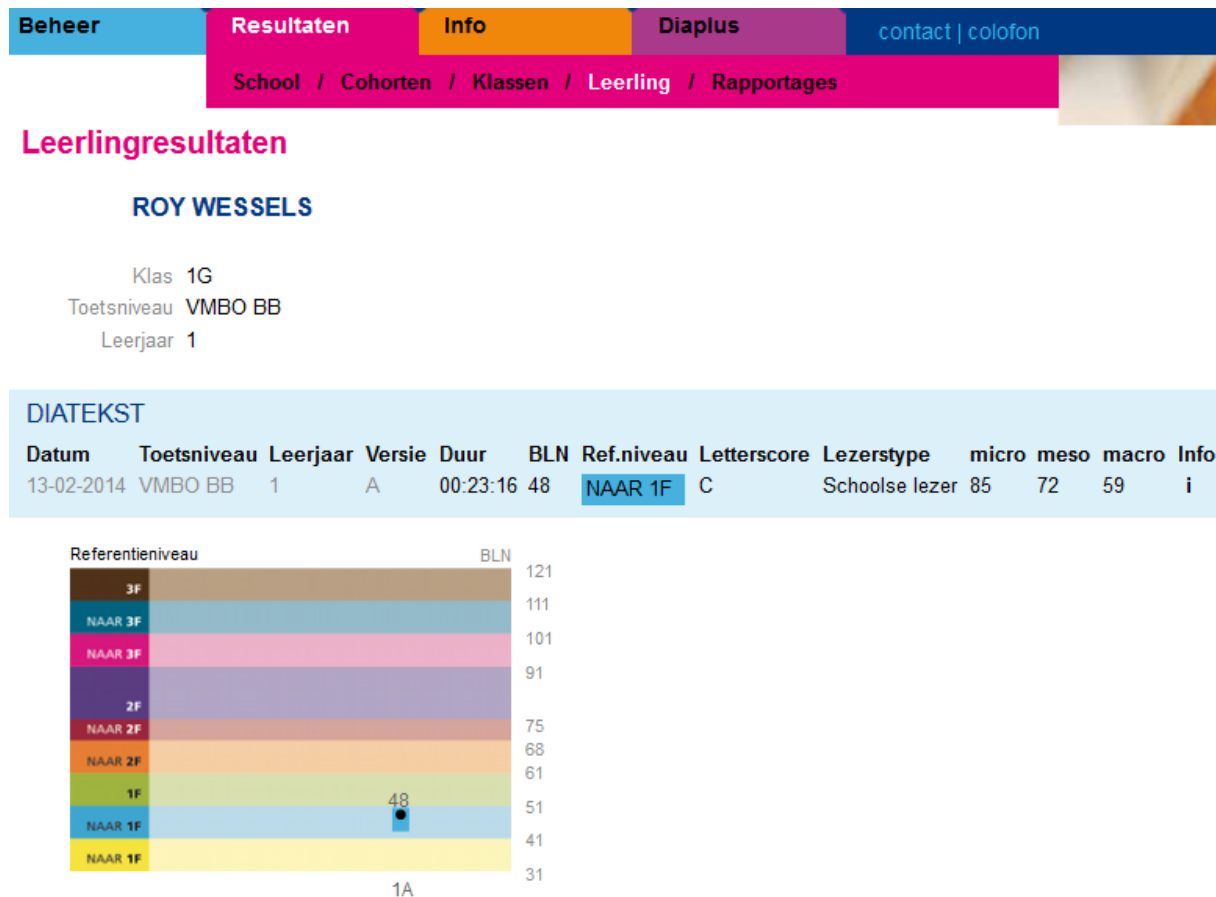
Yfke Berends i	62	NAAR 2F	A	-
Felix Boon i	32	NAAR 1F	E	Probleemlezer
Tiemen Falkena i	46	NAAR 1F	C	-
Johan Jansen i	65	NAAR 2F	A	-
Bas Janzen i	50	NAAR 1F	C	-
Jelmer Koomen i	38	NAAR 1F	E	Probleemlezer
Matthijs Korte i	52	1F	B	-
Chantal Nicolai i	61	NAAR 2F	B	-
Marieke Overgaag i	33	NAAR 1F	E	Probleemlezer
Carine Slagter i	64	NAAR 2F	A	-
Hetty de Vries i	38	NAAR 1F	D	Compenserende lezer
Karen de Vries i	40	NAAR 1F	D	Schoolse lezer
Gabriella van der Wal i	68	NAAR 2F	A	-
Roy Wessels i	48	NAAR 1F	C	Schoolse lezer
Thijs van Zand i	54	1F	B	-

Afb.17: Resultaat op klasniveau klas 1G

In de samenvatting van de resultaten van deze klas is te zien dat deze klas een gemiddelde BLN-score heeft behaald van 50. De streefscore voor vmbo-BB is 43-50, dus de klas scoort gemiddeld op de streefscore. De meisjes scoren met een gemiddeld BLN van 52 4 BLN-punten hoger dan de jongens met een gemiddeld BLN van 48. De laagst behaalde score in deze klas is 32, wat ver onder de norm is voor leerlingen van dit niveau, de hoogst behaalde score in deze klas is 68.

⁵ De letterscores in de voorbeelden in deze handleiding zijn niet gebaseerd op de meest actuele normen die in hoofdstuk 6 zijn weergegeven.

In deze klas zijn de verschillen groot. Dat is te zien aan de afstand tussen de minimaal en maximaal behaalde score, maar ook aan de hoeveelheid verschillende kleuren van referentieniveaus. De scores lopen uiteen van ver onder 1F tot op weg naar 2F. De letterscores in deze klas gaan van A voor de sterkste leerlingen tot E voor de zwakste leerlingen. Ook zijn er verschillende lezerstypen in deze klas: twee schoolse lezers, een compenserende lezer en drie probleemlezers. Een verdere analyse van de resultaten op leerlingniveau kan meer inzicht geven in de problemen van verschillende lezers.

Afbeelding 18: Leerlingresultaat Roy Wessels

Roy Wessels heeft een BLN van 48 behaald. Bij zijn score hoort de letter C, wat betekent dat hij bij de 50% zwakst scorende leerlingen van dit niveau hoort. Zijn microscore is beduidend hoger dan zijn meso- en macroscore, en dus is hij getypeerd als schoolse lezer. In de grafiek is te zien dat zijn BLN-score van 48 binnen de streefscore voor 1 vmbo-BB valt. De tijdsduur geeft extra informatie: de toets is gemaakt in 23 minuten. Dat is vrij snel, dus het zou interessant zijn om deze leerling bij de B-versie te laten weten dat hij het rustig aan kan doen. De docent of mentor van Roy zou eens met hem in gesprek kunnen gaan over de toets: vond hij de toets gemakkelijk en heeft hij die daarom zo snel gemaakt? Heeft hij de teksten goed gelezen? Zo'n gesprekje geeft de leerling én de docent vaak extra inzicht in het lees- en toetsproces.

Deze casus is slechts een voorbeeld. De docent kan de resultaten van zijn eigen leerlingen het best beoordelen en interpreteren. Ook is het zinvol om een vergelijking te maken met de resultaten op tekstbegrip op methodegebonden of eigen toetsen. Daarnaast kunnen de

resultaten op een luistervaardigheidstoets (Diafoon) of een woordenschattoets (Diawoord) aanvullende informatie geven.

6 Normtabellen Diatekst

Belangrijk:

- In de tabel worden de ruwe grenswaarden weergegeven. Door afrondingsverschillen kan er wel eens een klein verschil ontstaan tussen de weergave in de docentmodule en de weergave in deze tabel.
- De normtabellen zijn actuele tabellen die zo mogelijk ieder jaar bijgesteld worden. De normtabellen voor Diatekst VO zijn vastgesteld op basis van grote normeringsonderzoeken onder duizenden leerlingen in 2013-2016.

Leerjaar 1 versie A

Letterscores VMBO BB (niveau 1)		
Begrijpend leesniveau	Percentiel	Letterscore
≤36	0-10	E
37-39	11-25	D
40-43	26-50	C
44-53	51-75	B
≥54	76-100	A

N=1440, Gemiddeld BLN = 46, SD = 9

Letterscores VMBO KB (niveau 2)		
Begrijpend leesniveau	Percentiel	Letterscore
≤39	0-10	E
40-43	11-25	D
44-52	26-50	C
53-61	51-75	B
≥62	76-100	A

N=2032, Gemiddeld BLN = 52, SD = 10

Letterscores VMBO TL (niveau 3)		
Begrijpend leesniveau	Percentiel	Letterscore
≤43	0-10	E
44-51	11-25	D
52-61	26-50	C
62-64	51-75	B
≥65	76-100	A

N=7088, Gemiddeld BLN = 57, SD = 9

Letterscores havo (niveau 4)		
Begrijpend leesniveau	Percentiel	Letterscore
≤52	0-10	E
53-64	11-25	D
65-68	26-50	C
69-71	51-75	B
≥72	76-100	A

N=11028, Gemiddeld BLN = 65, SD = 9

Letterscores vwo (niveau 5)		
Begrijpend leesniveau	Percentiel	Letterscore
≤62	0-10	E
63-68	11-25	D
69-72	26-50	C
73-74	51-75	B
≥75	76-100	A

N=3572, Gemiddeld BLN = 71, SD = 7

Belangrijk:

- In de tabel worden de ruwe grenswaarden weergegeven. Door afrondingsverschillen kan er wel eens een klein verschil ontstaan tussen de weergave in de docentmodule en de weergave in deze tabel.
- De normtabellen zijn actuele tabellen die zo mogelijk ieder jaar bijgesteld worden. De normtabellen voor Diatekst VO zijn vastgesteld op basis van grote normeringsonderzoeken onder duizenden leerlingen in 2012-2016.

Leerjaar 1 versie B

Letterscores VMBO BB (niveau 1)		
Begrijpend leesniveau	Percentiel	Letterscore
≤37	0-10	E
38-39	11-25	D
40-45	26-50	C
46-55	51-75	B
≥56	76-100	A

N=950, Gemiddeld BLN = 48 , SD = 10

Letterscores VMBO KB (niveau 2)		
Begrijpend leesniveau	Percentiel	Letterscore
≤39	0-10	E
40-43	11-25	D
44-53	26-50	C
54-62	51-75	B
≥63	76-100	A

N=1386, Gemiddeld BLN =53 , SD = 10

Letterscores VMBO TL (niveau 3)		
Begrijpend leesniveau	Percentiel	Letterscore
≤46	0-10	E
47-60	11-25	D
61-65	26-50	C
66-69	51-75	B
≥70	76-100	A

N=5456, Gemiddeld BLN = 63, SD = 10

Letterscores havo (niveau 4)		
Begrijpend leesniveau	Percentiel	Letterscore
≤69	0-10	E
70-72	11-25	D
73-75	26-50	C
76-79	51-75	B
≥80	76-100	A

N=5564, Gemiddeld BLN =76 , SD = 7

Letterscores vwo (niveau 5)		
Begrijpend leesniveau	Percentiel	Letterscore
≤73	0-10	E
74-75	11-25	D
76-80	26-50	C
81-89	51-75	B
≥90	76-100	A

N=3858, Gemiddeld BLN = 82, SD = 7

Belangrijk:

- In de tabel worden de ruwe grenswaarden weergegeven. Door afrondingsverschillen kan er wel eens een klein verschil ontstaan tussen de weergave in de docentmodule en de weergave in deze tabel.
- De normtabellen zijn actuele tabellen die zo mogelijk ieder jaar bijgesteld worden. De normtabellen voor Diatekst VO zijn vastgesteld op basis van grote normeringsonderzoeken onder duizenden leerlingen in 2012-2016.

Leerjaar 2

Letterscores VMBO BB (niveau 1)		
Begrijpend leesniveau	Percentiel	Letterscore
≤37	0-10	E
38-40	11-25	D
41-52	26-50	C
53-64	51-75	B
≥65	76-100	A

N=1218, Gemiddeld BLN = 53, SD = 13

Letterscores VMBO KB (niveau 2)		
Begrijpend leesniveau	Percentiel	Letterscore
≤41	0-10	E
42-51	11-25	D
52-62	26-50	C
63-67	51-75	B
≥68	76-100	A

N=1636, Gemiddeld BLN = 59, SD = 11

Letterscores VMBO TL (niveau 3)		
Begrijpend leesniveau	Percentiel	Letterscore
≤57	0-10	E
58-65	11-25	D
66-69	26-50	C
70-72	51-75	B
≥73	76-100	A

N=3692, Gemiddeld BLN = 66, SD = 8

Letterscores havo (niveau 4)		
Begrijpend leesniveau	Percentiel	Letterscore
≤66	0-10	E
67-70	11-25	D
71-78	26-50	C
79-84	51-75	B
≥85	76-100	A

N=3732, Gemiddeld BLN =76 , SD = 9

Letterscores vwo (niveau 5)		
Begrijpend leesniveau	Percentiel	Letterscore
≤72	0-10	E
73-79	11-25	D
80-87	26-50	C
89-90	51-75	B
≥91	76-100	A

N=3030, Gemiddeld BLN = 84, SD = 8

Belangrijk:

- In de tabel worden de ruwe grenswaarden weergegeven. Door afrondingsverschillen kan er wel eens een klein verschil ontstaan tussen de weergave in de docentmodule en de weergave in deze tabel.
- De normtabellen zijn actuele tabellen die zo mogelijk ieder jaar bijgesteld worden. De normtabellen voor Diatekst VO zijn vastgesteld op basis van grote normeringsonderzoeken onder duizenden leerlingen in 2012-2016.

Leerjaar 3

Letterscores VMBO BB (niveau 1)		
Begrijpend leesniveau	Percentiel	Letterscore
≤37	0-10	E
38-40	11-25	D
41-52	26-50	C
53-63	51-75	B
≥64	76-100	A

N=846, Gemiddeld BLN = 52, SD = 12

Letterscores VMBO KB (niveau 2)		
Begrijpend leesniveau	Percentiel	Letterscore
≤41	0-10	E
42-54	11-25	D
55-63	26-50	C
64-68	51-75	B
≥69	76-100	A

N=1060, Gemiddeld BLN = 60, SD = 11

Letterscores VMBO TL (niveau 3)		
Begrijpend leesniveau	Percentiel	Letterscore
≤66	0-10	E
67-72	11-25	D
73-76	26-50	C
77-79	51-75	B
≥80	76-100	A

N=3225, Gemiddeld BLN = 75, SD = 7

Letterscores havo (niveau 4)		
Begrijpend leesniveau	Percentiel	Letterscore
≤78	0-10	E
79-81	11-25	D
82-88	26-50	C
89-96	51-75	B
≥97	76-100	A

N=3796, Gemiddeld BLN =89 , SD = 9

Letterscores vwo (niveau 5)		
Begrijpend leesniveau	Percentiel	Letterscore
≤82	0-10	E
83-89	11-25	D
90-97	26-50	C
98-102	51-75	B
≥103	76-100	A

N=1782, Gemiddeld BLN = 96, SD = 8

Belangrijk:

- In de tabel worden de ruwe grenswaarden weergegeven. Door afrondingsverschillen kan er wel eens een klein verschil ontstaan tussen de weergave in de docentmodule en de weergave in deze tabel.
- De normtabellen zijn actuele tabellen die zo mogelijk ieder jaar bijgesteld worden. De normtabellen voor Diatekst VO zijn vastgesteld op basis van grote normeringsonderzoeken onder duizenden leerlingen in 2012-2016.

Leerjaar 4

Letterscores havo (niveau 4)		
Begrijpend leesniveau	Percentiel	Letterscore
≤84	0-10	E
85-90	11-25	D
91-95	26-50	C
96-102	51-75	B
≥103	76-100	A

N=634, Gemiddeld BLN =94 , SD = 9,0

Letterscores vwo (niveau 5)		
Begrijpend leesniveau	Percentiel	Letterscore
≤92	0-10	E
93-96	11-25	D
97-103	26-50	C
104-109	51-75	B
≥110	76-100	A

N=340, Gemiddeld BLN = 102, SD = 8

7 Ondersteuning

De helpdesk van Diatoetsen is iedere werkdag tussen 9.00 en 17.00 uur telefonisch bereikbaar voor uw vragen over het voorbereiden van de toetsafnames en het interpreteren van de resultaten. Ook kunt u bij de helpdesk terecht als er (technische) problemen zijn tijdens de afname. Het is ook mogelijk om uw vraag per e-mail te stellen.

Contactgegevens helpdesk:

Telefoonnummer: 050 820 01 20

e-mail: info@diataal.nl

Om scholen op weg te helpen met de invoering van Diatoetsen geven wij bij u op school lezingen en workshops. Ook verzorgen wij advies op maat en begeleidingstrajecten. Scholen die willen kennismaken met Diatoetsen kunnen een gratis productvoorlichting aanvragen voor een beperkt aantal personen (onder wie een schoolleider). Meer informatie hierover vindt u op www.diatoetsen.nl

Literatuur

- Andringa, S.J. en Hacquebord, H.I. (2000). De moeilijkheidsgraad van schoolboekteksten als grondslag voor het vaststellen van tekstbegripvaardigheid. *Toegepaste Taalwetenschap in Artikelen*, 64, 83-94.
- Broek, P. van den (2009), Cognitieve en neurologische processen tijdens begrijpend lezen. Fundamenteel onderzoek en onderwijskundige toepassing. Oratie, Universiteit van Leiden
- Dijk, van, T.A. en Kintsch, W. (1983). *Strategies of Discourse Comprehension*. New York: Academic Press
- Hacquebord, H. (1989). *Tekstbegrip van Turske en Nederlandse leerlingen in het voortgezet onderwijs*. Dordrecht: Foris Publications
- Hacquebord, H.I., S. Andringa, T.R. Linthorst, M. Pulles en B.P. Stellingwerf, (2005). Diataal, internettaaltoetspakket voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Groningen: www.diatoetsen.nl
- Hacquebord, H.I., Van der Honing, F.R. (2011). Dyslexie in het voortgezet onderwijs: een algemeen taalprobleem of een specifiek leesprobleem? *Tijdschrift voor Orthopedagogiek*, 50, p. 362-370
- Hacquebord, H.I., Lenting-Haan, K.A. (2012). Kunnen we de moeilijkheid van teksten meten? Naar concrete maten voor de referentieniveaus. *Levende Talen Tijdschrift*, 13 (2), 14-24.
- Kintsch, W. (1988). The role of knowledge in discourse comprehension: a construction-integration model. In: *Psychological Review*, vol 95, no. 2, p. 163-182
- Kintsch, W. (1998). *Comprehension. A paradigm for cognition*. Cambridge University Press
- Meijerink (2009), Expertgroep Doorlopende Leerlijnen Taal en Rekenen, *Referentiekader Taal en Rekenen. De referentieniveaus*. Enschede: SLO

Bijlage 1: De streefscores en de referentieniveaus

41-50		51-60			61-67			68-74			75-80		81-85		86-90		91-95		96-100		101-105		106-110		111-115		
	BB1A	KB1A			TL1A			H1A		V1A																	
		BB1B			KB1B		TL1B						H1B		V1B												
				BB2					KB2		TL2					H2		V2									
							BB3			KB3		TL3						H3			V3						
																			H4			V4					
		1F										2F													3F		

BB = vmbo BB

KB = vmbo KB

TL = gemengd/theoretische leerweg

H= havo

V = vwo

A = versie A leerjaar 1

B = versie B leerjaar 1

Bijlage 2: Diaplus

Voor gebruikers van Diatoetsen is er – naast de diverse toetsen – Diaplus, waarin materialen en suggesties voor taalondersteuning ná toetsafname worden geboden.

In Diaplus vindt u:

- kant-en-klare lesreeksen die aansluiten op de toetsresultaten
- tweemaal per jaar het tijdschrift LEES >> op verschillende niveaus met printbare werkbladen;
- elke maand een ‘tekst van de maand’ op verschillende niveaus, met werkbladen
- antwoordbladen voor leerlingen en docenten
- een uitgebreide tekstenbank met een variatie aan authentieke teksten geordend op drie niveaus van moeilijkheidsgraad;
- oefenvormen voor verschillende tekstbegripvaardigheden en het omgaan met moeilijke woorden die aansluiten bij de lezerstypen van Diatekst.
- oefentoetsen waarmee leerlingen het maken van een tekstbegriptoets op hun niveau kunnen oefenen;
- een docenthandleiding met didactische uitleg en tips.

Licentie

U kunt een licentie voor Diaplus bestellen via het bestelformulier (zie www.diatoetsen.nl). Zodra uw licentie is geactiveerd, kunt u inloggen in Diaplus.

De Handleiding Diaplus kunt u downloaden in de docentmodule.